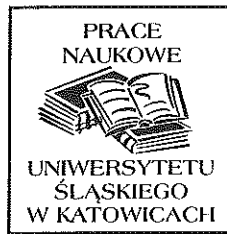

DIALOG
A NOWE MEDIA

NR 2237

DLAŁOG A NOWE MEDIA

pod redakcją
Małgorzaty Kity

przy współudziale
Jana Grzeni

Redaktor serii: Kultura i Język Polski dla Cudzoziemców
Małgorzata Kita

Recenzent
Kazimierz Michalewski

Na okładce wykorzystano obraz Janusza Oskara Knorowskiego *Bociany*
Wydawnictwo i redaktorzy tomu składają podziękowania
za zgodę na nieodpłatne udostępnienie obrazu
Opracowanie obrazu: Marek Piętka

Spis treści

Słowo wstępne (Małgorzata Kita, Jan Grzenia) 7

Internet

Urszula Żydek-Bednarczuk: Tekst w Internecie i jego wyznaczniki 11
Jan Grzenia: Strona WWW jako forma dialogowa 22
Beata Golus: Fenomen rozmów internetowych i ich języka 33
Bożena Taras: Anonim w Internecie, czyli o komunikacji *incognito* 42
Katarzyna Wyrwas: Kilka uwag o dyskusji na forum internetowym 52

Radio i telewizja

Paweł Nowak: Metajęzyk dialogów radiowych w dyżurach prezenterkich 75
Iwona Loewe: O dialogu z widzem w polskiej neotelewizji publicznej. Paratekst jako składnik strumienia telewizyjnego 85
Paweł Fabijański, Ewa Ficek: Rola publiczności w telewizyjnych rozmowach typu *talk-show* 104

Prasa

Katarzyna Sujkowska-Sobisz: Nowy dialog czy zobiektywizowany monolog? (informacje prasowe w *media relations*) 117

Telefon komórkowy

Małgorzata Karwatowska, Jolanta Szpyra-Kozłowska: Zasady konwersacyjno-grzecznościowe dialogów młodzieżowych w SMS-ach 141

Małgorzata Karwatowska, Jolanta Szpyra-Kozłowska: Dowcip i wulgarność – cechy rozmów uczniowskich prowadzonych za pośrednictwem SMS-ów	155
--	-----

Dialog i media

Małgorzata Kita: Medialna moda na dialog	171
Ewa Sławkowa: <i>Naciśnij enter</i> . Nowe media w przestrzeni tekstu poetyckiego	189

Przeglądy i recenzje

Jan Grzenia: Komunikacja językowa w Internecie – przegląd publikacji (anglojęzycznych)	205
Joanna Jabczyk: <i>Mosty zamiast murów. O komunikowaniu się między ludźmi</i> . Red. John Stewart	212
Joanna Kudera: Deborah Tannen: <i>Mówię to, bo cię kocham</i>	215

Słowo wstępne

Koniec drugiego tysiąclecia przyniósł dwa wydarzenia, które zmieniły sytuację komunikacyjną współczesnego człowieka. Są to: pojawienie się Internetu i telefonu komórkowego. Obecnie z jednego i drugiego korzysta ponad 600 milionów ludzi, czyli około 10 procent mieszkańców Ziemi. Publicysta – stając wobec tego faktu – pyta: „Moda? Epidemia? Styl życia? Obłęd?” I odpowiada, przyznając się do bezradności intelektualnej: „Każda odpowiedź będzie uproszczona, każda interpretacja niepełna” (E. BENDYK: *Internet i reszta świata*. „Res Publica” 2002, 10).

Telewizor i radio znajdują się w każdym chyba domu, prasa osiąga milionowe nakłady.

Technologia dostarczyła człowiekowi nowych „narzędzi” – telefonu (stacjonarnego i komórkowego – to rozróżnienie ważne z perspektywy komunikacji językowej), komputera. Media audialne i audiowizualne zmieniły swoją filozofię komunikacji: z mediów transmitujących jednostronnie informację przekształciły się w media interaktywne. Tym samym człowiek zyskał nowe, nieograniczone (?) możliwości komunikowania się.

Powstały i powstają nadal nowe gatunki dialogowe, nowe odmiany rozmowy. O tym Czytelnik może przeczytać w książce *Porozmawiamy o rozmowie* pod naszą redakcją (Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego 2003). Ale jednocześnie psychologowie, socjologowie, lingwiści mówią o kryzysie rozmowy, zauważają dysfunkcje dialogu: z okładki „Polityki” (2002, 19) krzyczy wielki tytuł: *Dużo mówimy, mało rozmawiamy*.

Książka, którą oddajemy do ręki Czytelnikowi, ukazuje przemysłenia językoznawców i praktyków komunikacji w zakresie nowych, powstałych i wykształconych w ostatnich dziesięcioleciach sposobów oraz zwyczajów komunikowania się – w skali osobistej i w skali masowej. Krążą one wokół dwóch ważnych dla współczesności słów tytułu: *d i a l o g* (pojęcie przecież dalekie od jednoznaczności) i *m e d i a*. Łącząc je, chcemy zachęcić Czytelnika do refleksji nad językowymi aspektami komunikacji w mediach.

Artykuły dotyczą komunikacji we wszystkich mediach: prasie, radiu, telewizji, sieci. Autorzy uwzględniają fenomen popularności komórek: można już chyba mówić o „rozmowach obrazkowych” „pokoleniu *SMS, MMS*”... Zastanawiają się nad przyczynami wielkiej i częstej obecności tekstów dialogowych w mediach. Ukazują też trudności nowej komunikacji oraz zagrożenia łączące się z pozornie nieograniczonymi możliwościami technicznymi dialogowania. Podejmują ważne dla językoznawstwa problemy teoretyczne wynikające z nowej rzeczywistości komunikacyjnej.

Znaczna część zebranych w tomie artykułów została przygotowana na potrzeby konferencji, która odbywa się za pośrednictwem Internetu (<http://dialog.us.edu.pl>). Naukowcy, jak widać, także sięgają po to medium.

Małgorzata Kita, Jan Grzenia

Redaktor: Olga Nowak
Redaktor techniczny: Barbara Arenhövel
Korektor: Mirosława Żłobińska

Copyright © 2004
by Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 83-226-1330-X

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
[e-mail: wydawus@us.edu.pl](mailto:wydawus@us.edu.pl)

Wydanie I. Nakład: 300 + 50 egz. Ark. druk. 14,0. Ark.
wyd. 15,0. Przekazano do łamania w marcu 2004 r. Pod-
pisano do druku we wrześniu 2004 r. Papier offset.
kl. III, 80 g Cena 25 zł

Łamanie: Pracownia Składu Komputerowego
Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Druk i oprawa: Zakład Poligraficzny Marian Wioska
ul. 75. Pułku Piechoty 1, 41-500 Chorzów

Na zbiór *Dialog a nowe media* składają się wartościowe opracowania językoznawcze. [...] Dobrze, że redaktorzy tomu zamieścili w nim także artykuły niejęzykoznawców, dostrzegających inne aspekty komunikacji za pomocą nowych mediów.

Układ całości (*Internet, Radio i telewizja, Prasa, Telefon komórkowy, Dialog i media, Przeglądy i recenzje*) jest racjonalny.

Temat ważny. Różne formy aktywności językowej w nowych mediach powinny przyciągać uwagę językoznawców, do czego jako redaktor tomu *Tekst w mediach* (Łódź 2002) jestem najzupełniej przekonany. Dialog w nowych mediach, a zwłaszcza z ich wykorzystaniem, jest zjawiskiem szczególnie ważnym już choćby dlatego, że pojawiając się dzięki nowym technologiom, zapowiada powrót do komunikacji bezpośredniej. Innej już jednak niż pierwotna, dokonująca się w zasięgu słuchu i wzroku.

Fragmenty recenzji prof. dr. hab. Kazimierza Michalewskiego